Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistio

16.11.2023

Eduskunnan Valtiovarainvaliokunnan Hallinto- ja turvallisuusjaosto, sisäministeri Rantasen kuuleminen 16.11.2023 klo 8.30 eduskuntatalon 4. krs (E 428). Vastaukset ministerille osoitettuihin kysymyksiin.

HE TAE 2024, PL 26, Sisäministeriön hallinnonala

1. **Rajavartiolaitoksen resurssien ja rahoituksen riittävyys.**
   - *Rajavartiolaitoksen toiminnan perusrahoituksessa on merkittäviä vajeita nykytasoisenkaan toiminnan jatkamiseksi. Perusrahoituksen vajeet johtuvat aikaisempien sopeuttamistoimien johdosta tarpeisiin nähden liian alhaisesta lähtötasosta sekä merkittävästä kustannustason noususta.*
   - *Rajavartiolaitoksen toimintamenojen rahoitusvaje on vuonna 2027 noin 28 milj. euroa (ml. HO-säästö noin 3 milj. euroa).*
   - *Rahoitusvaje leikkaa merkittävästi Rajavartiolaitoksen operatiivista suorituskykyä viimeistään vuodesta 2025 alkaen.*
   - *Sopeuttamistarve on niin iso, että sillä on väistämättä suuria henkilöstövaikutuksia. Turvallisuustilanteen edellyttämän tavoitetilan (3 100 HTV) ja kehyksen välinen ero on noin 150 HTV:tta.*
   - *Operatiivista- ja harjoitustoimintaa joudutaan rajoittamaan merkittävästi ja kaluston sekä materiaalin elinkaarenhallinnan mukaisia hankintoja joudutaan lykkäämään. Vaikutukset näkyvät kaikissa ydintoiminnoissa, valmiuden ylläpidossa ja varautumisessa, samalla kasvaa hankintavelkaa tuleville vuosille.*
   - *Lisämäärärahatarpeet johtuvat henkilöstömäärän kasvattamisen lisäksi merkittävästä kustannustason noususta toimitilamenoissa, ICT-menoissa sekä investointien myötä kasvavista toiminnan ja ylläpidon kustannuksista ja NATO:n liittymisen aiheuttamista kustannuksista.*

2. **Mahdollisuudet saada EU-rahoitusta itärajalle rakennettavaan aitaan ja muutoinkin rajaturvallisuuden parantamiseen. Näkemys geopoliittisen tilanteen muuttumisen vaikutuksesta Suomen EU-rahoitukseen, ja miten Suomi vie tai on vienyt raja-aidan rahoitusasiaa eteenpäin EU:n toimielimissä.**
   - *Komissio on todennut, että EU-rahoitusta ei voi hyödyntää itse esteaitojen rakentamiseen. EU-rahoitusta voi sen sijaan tarvittaessa hyödyntää esim. sensoreihin ja muuhun valvontalaitteistoon, jota voi asentaa esteaitaan. Koska EU-rahoituksella voidaan tehokkaasti kattaa muita rajaturvallisuuteen liittyviä kustannuksia, toistaiseksi ei ole ollut tarpeellista edistää esteaidan rahoittamista EU-rahoitusvälineistä.*
   - *Suomelle on allokoitu kaudelle 2021–2027 rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineeseen yhteensä 81 miljoonaa euroa. Rahoitustukivälineen väliarvioinnin yhteydessä vuonna 2025 Suomelle myönnettäneen lisärahoitusta. Muuttunut geopoliittinen tilanne tullee näkymään rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen kauden 2028–2034 valmistelussa ja odotettavaa on, että jatkossakin Suomelle kohdentuu merkittävä määrä rahoitusta kyseisen tukivälineen kautta.*

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

- *Rajavartiolaitos on hyödyntänyt ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuksia tehokkaasti. EU:n sisäasioiden rahastoista edellisellä ohjelmakaudella 2014–2020 palauma oli noin 48M€, jolla toteutettu mm. maa- ja merirajojen teknisen valvonnan kehittämishankkeita, Älykkäät rajat-kokonaisuuden toimeenpanoa, rajatarkastusten automatisointia, kalusto- ja välinehankintoja sekä tuettu valvontajärjestelmien ja -kaluston toimintakuluja.*
- *Uuden ohjelmakauden 2021–2027 rahoituksesta on sidottu Rajavartiolaitoksen hankkeisiin jo nyt 36M€ ja tämä kohdistuu mm. ajoneuvo- sekä suojavälinehankintoihin, rajaylityspaikkojen uudistamiseen, toimitilaturvallisuuden parantamiseen, yhdyshenkilötoimintaan sekä merellisen valvontakyvyn kehittämiseen.*
- *Käynnissä olevan ohjelmakauden rahoitukseen kohdistuu suuria rahoitustarpeita EU-laajuisten tietojärjestelmien käyttöönottoon liittyen (mm. EES-rajanylitystietojärjestelmä ja ETIAS-Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmä) ja huolena on, että se tulee vaikuttamaan rajaturvallisuuden kehittämishankkeiden rahoitusmahdollisuuksiin.*

3. Hätäkeskuslaitoksen resurssien ja rahoituksen riittävyys.

Hätäkeskuslaitokselta saatujen tietojen mukaan, JTS-kauden (2024-2027) alkuosalla käytettävissä olevat varat näyttäisi aikaisemmilta vuosilta siirtyneiden varojen turvin riittävän, mutta JTS-kauden loppupuolella (2026-2027) käytettäväksi suunnitellut varat eivät riitä menojen kattamiseen.

4. Näkemys pelastajamäärän vajeesta ml. sopimuspalokunnat vuonna 2030. Miten pelastajakoulutuksen lisääminen ja henkilöstötarpeen täyttäminen (ml. sopimuspalokuntien tarpeet) toteutetaan?

- *Vuoteen 2032 mennessä tarvitsemme 1000 uutta pelastajaa eläköityvien ja muutoin alalta poistuvien lisäksi.*
- *Pelastajakoulutuksen lisääminen toteutetaan lisäämällä pelastajakoulutuksen määrää Pelastusopistossa ja Helsingin pelastuskoulussa.*
- *Henkilöstötarpeen täyttäminen pelastuslaitoksissa on hyvinvointialueiden suunniteltava ja ratkaistava asia.*

<u>Sopimuspalokuntien tarpeet</u>:

- *Sopimuspalokuntalaisten määrä on laskusuunnassa. Ainoastaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen pelastustoimi on kyennyt esittämään palokuntalaisten määrän kasvua. Esim. Kainuussa tilanne on todella hälyttävä. Siellä koko maakunnan alueella ei ole kuin 88 sopimuspelastajaa.*
- *Asian korjaamiseksi tulisi toimialan veto- ja pitovoimaa lisätä. Uusien palokuntalaisten vastaanottoon on panostettava ja varmistettava se, että henkilöt pääsevät mahdollisimman nopeasti koulutusputkeen.*
- *Vapaaehtoisten ja sopimuspalokuntalaisten määrä vaikuttaa myös tulevaisuuden pelastajien saatavuuteen, koska luonnollinen reitti pelastajakurssille kulkee usein harrastustoiminnan kautta.*
- *Sopimuspalokuntien elinvoimaisuuteen vaikuttava pelastajamäärä tulisi noteerata vahvemmin. Pelastajat toimivat sopimuspalokuntalaisten ja sivutoimisen henkilöstön kouluttajina. Pelastajiin liittyvä puute heijastuu näin ollen myös pelastustoiminnan osaamiseen.*

5. **Kuinka paljon koulutusmääriä pystytään lisäämään Pelastusopistossa ja Helsingin Pelastuskoulussa kehyskaudella? Minkä hintaista on yhden opiskelijan koulutus kummassakin paikassa?**
    - *Pelastusopistossa aloittavien kurssien määrä olisi mahdollista kaksinkertaistaa syksystä 2024 alkaen siten, että kunkin kurssin opiskelijamäärä on 30 opiskelijaa.*
    - *Vuonna 2024 aloittavien opiskelijoiden määrä olisi 180 opiskelijaa (60 keväällä ja 120 syksyllä).*
    - *Vuodesta 2025 lähtien aloituspaikkojen määrä olisi mahdollista nostaa 240 opiskelijaan (120 keväällä ja 120 syksyllä)*
    - *Pelastusopistosta valmistuneiden määrä nousisi vuodesta 2027 alkaen vuosittain 96 pelastajalla.*
    - *Helsingin pelastuskoulussa opiskelijamäärää on mahdollista nostaa syksystä 2024 lähtien 18 opiskelijalla/kurssi. Mikäli rahoitus järjestyy, syksyisin voisi aloittaa kaksi 18 opiskelijaa käsittävää kurssia.*
    - *Mikäli Helsingin Pelastuskoulun opiskelijamäärä voidaan kaksinkertaistaa, opiskelijakohtaiset vuosikustannukset kummassakin oppilaitoksessa ovat 28 000 euroa.*

6. **Onko harkittu Helsingin Pelastuskoulun ja Pelastusopiston yhdistämistä?**
    - *Oppilaitosten yhdistämistä ei ole harkittu.*

7. **Pelastajien määrälliset tavoitteet ja niiden täyttyminen ja miksi tavoiteaikaa on pidennetty?**
    - *Tavoiteaikaa on pidennetty, koska sisäministeriön tekemistä esityksistä huolimatta riittävää rahoitusta ei ole saatu järjestymään aikaisemmin.*

8. **Näkemys pelastustoimen sijoittumisesta hallinnollisesti hyvinvointialueille vai tulisiko kaikkien sisäisen turvallisuuden toimijoiden olla samaan tapaan valtion hallinnossa.**
    - *Pelastustoimi siirtyi kuntapohjaisesta järjestelmästä 1.1.2023 muodostuville hyvinvointialueille. Vuoden vaihteen siirtymä sujui hyvin. Kuluvan vuoden ajan ovat sote ja pelastustoimen toimialat vieneet muutosta hyvinvointialuekonsernissa eteenpäin ja tunnistaneet toimialoille yhteisiä rajapintoja erityisesti ensihoidossa, varautumisessa ja kotiin vietävien palveluiden tuotannossa.*
    - *Hyvinvointialueohjausta on sisäministeriössä toteutettu lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi sisäministeriö on saanut voimavaroja uuden lakisääteisen ohjaustehtävän varmistamiseksi. Tietojohtamista ohjauksen mahdollistamiseksi on edistetty.*
    - *Hyvinvointialueohjausta kehitetään hallitusohjelman mukaisesti, ja valtiovarainministeriön roolia ohjauksen yhteensovittamisessa vahvistetaan.*

9. **Miten pelastustoimen rahoitus turvataan?**
    - *Pelastustoimen lakisääteinen palvelutaso tulee turvata hyvinvointialueilla yleiskatteisen rahoituksen piirissä. Toimintaa on välttämätöntä uudistaa rakenteellisesti ja toiminnallisesti hyvinvointialueilla, jotta tulevaisuuden pelastustoimen palvelut voidaan turvata ja toteuttaa yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.*
    - *Sisäministeriö seuraa hyvinvointialueiden talouden tilaa ja rahoituksen riittävyyttä.*
    - *Hyvinvointialuelainsäädännön perusteella sisäministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen pelastustoimen palveluiden tilasta ja rahoituksen riittävyydestä. Hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa sisäministeriö voi antaa toimenpidesuosituksia ja tehdä lisärahoitusta koskevan aloitteen, mikäli rahoitus ei riitä lakisääteiseen palvelutasoon.*

10. Näkemys rauniopelastuksen osaajien riittävyydestä ja mahdollisuuksista lisäkoulutukseen ottaen huomioon muuttunut turvallisuustilanne.

- *Pelastustoimen suorituskykyä toimia sortuma- ja rauniopelastamisen tilanteissa on selvitetty mm. Pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyky ja suunnitteluperusteet –hankkeen yhteydessä tehdyllä pelastuslaitoksille osoitetulla kyselyllä. Kyselyn vastauksien mukaan lähes kaikilla pelastuslaitoksilla on puutteita tässä suorituskyvyssä. Suorituskykyhankkeen aikana määritelty suorituskykyvaatimus painottui normaaliolojen tilanteisiin, ja on siten riittämätön sodanajan tilanteisiin.*
- *Hyvinvointialueiden ja valtakunnallisen suorituskyvyn saavuttamiseksi kaikilla hyvinvointialueiden pelastustoimilla tulisi olla näihin tehtäviin koulutettua pelastushenkilöstöä ja pelastustoiminnassa tarvittavaa erityiskalustoa. Tällä hetkellä sekä osaamisessa että kalustossa on merkittäviä puutteita.*
- *Joillakin hyvinvointialueilla (mm. Helsinki) tätä suorituskykyä on olemassa ja sitä on viime vuosina kehitetty, mutta valtakunnallisen riittävän suorituskyvyn rakentaminen edellyttää sekä koulutukseen että tehtävissä tarvittavaan materiaaliseen valmiuteen kohdennettuja toimia.*
- *Suorituskykyjen yhteensopivuuden varmistamiseksi ja valtakunnallisen suorituskyvyn muodostamiseksi koulutuksen ja materiaalisen valmiuden kehittämisen tulisi tapahtua valtakunnallisesti yhdenmukaisesti.*

11. Kokonaistilanne sisäisen turvallisuuden ammattilaisten - pelastajien, hätäkeskuspäivystäjien sekä poliisien - koulutuksesta ja rahoituksen riittävyydestä.

<u>Pelastajat ja hätäkeskuspäivystäjät</u>:

- *Sisäministeriön selvitysten mukaan tarvitsemme 1000 uutta alan ammatillisen peruskoulutuksen suorittanutta pelastajaa eläköityvien ja muutoin alalta poistuvien lisäksi vuoteen 2032 mennessä.*
- *Mikäli Pelastusopiston toimintamenoihin osoitetaan lisäystä ja opiston toimintamenoihin ei osoiteta leikkauksia/säästöjä:*
  - *2,5 milj. euroa vuodelle 2024*
  - *3,4 milj. euroa vuosille 2025 ja 2026*
  - *4,5 milj. euroa vuodelle 2027, niin Pelastusopistossa aloittavien kurssien määrä olisi mahdollista kaksinkertaistaa syksystä 2024 alkaen siten, että kunkin kurssin opiskelijamäärä on 30 opiskelijaa.*
- *Vuonna 2024 aloittavien opiskelijoiden määrä olisi 180 opiskelijaa (60 keväällä ja 120 syksyllä).*
- *Vuodesta 2025 lähtien aloituspaikkojen määrä olisi mahdollista nostaa 240 opiskelijaan (120 keväällä ja 120 syksyllä). Pelastusopistosta valmistuneiden määrä nousisi vuodesta 2027 alkaen vuosittain 96 pelastajalla.*
- *<u>Helsingin pelastuskoulussa</u> opiskelijamäärää on mahdollista nostaa syksystä 2024 lähtien 18 opiskelijalla/kurssi. Mikäli rahoitus järjestyy, syksyisin voisi aloittaa kaksi 18 opiskelijaa käsittävää kurssia.*
- *Hallitusohjelmakirjauksen mukaan hallitus arvioi hätäkeskuspäivystäjien koulutusmäärän lisäämistarpeen.*

<u>Poliisit</u>

- *Poliisi on johtava sisäisen turvallisuuden viranomainen, jonka toimintakykyyn nojaa koko yhteiskunta ja moni muu viranomainen Suomessa. Hallitusohjelman mukaisesti poliisi nostaa poliisitehtävissä toimivien määrän 8 000 poliisihenkilötyövuoteen kehyskauden loppuun mennessä.*

Siten operatiivisissa poliisitehtävissä toimivan henkilöstön määrä lisääntyy hallituskauden loppuun mennessä noin 500 henkilötyövuodella.

- *Henkilömäärän lisäys osoitetaan poliisin operatiivisen toiminnan vahvistamiseen. Se kohdennetaan Poliisihallituksessa hallitusohjelman tavoitteet huomioiden. Poliisikoulutettu henkilöstö työskentelee poliisiosaamista ja -valtuuksia edellyttävissä tehtävissä. Poliisissa rekrytoidaan myös siviilikoulutettua henkilöstöä poliisitoiminnan tehtäviin parhaan osaamisen ja tavoitteen mukaisen henkilöstömäärän saavuttamiseksi. Lisäksi poliisille turvataan hallitusohjelman mukaisesti kyky rekrytoida tarvittava määrä poliisitoimintaa tukevia erityisosaajia, kuten kyber- ja talousasiantuntijoita sekä tutkintasihteereitä.*
- *Poliisikoulutusta kehitetään parhaillaan hallitusohjelma tavoitteet huomioiden. Meneillään on mm. Poliisikoulutuksen tila –selvitys, jotta poliisikoulutus vastaisi turvallisuus- ja toimintaympäristön muutosta, uusien uhkien sekä poliisitoiminnallisia tarpeita.*
- *Poliisin toimintamäärärahojen taso nousee huomattavasti tulevina vuosina, mutta lisäyksistä huolimatta kustannusnousupaine säilyy suurena kehyskauden loppupuolella erityisesti poliisin ICT-kehittämisen ja ylläpidon sekä toimitilojen osalta. Poliisihallitus kehittää sisäministeriön ohjauksessa toimintaansa tavoitteenaan hillitä kustannusnousua tulevaisuudessa. Sisäministeriö on käynnistänyt myös toimintalähtöisen verkostoanalyysin poliisin toimitilaverkoston kehittämiseksi poliisipalveluiden kysyntä, poliisin suorituskyky sekä toiminnallinen vaikuttavuus huomioiden.*

12. Näkemys siitä, miten poliisi- ja pelastajatyön houkuttelevuutta (veto- ja pitovoimia) voidaan palauttaa.

Poliisi

- *Poliisi on houkutteleva ja pitovoimainen työnantaja. Poliisiammattikorkeakoulu rekrytoi tulevia poliisimiehiä onnistuneesti poliisiopintoihin: tällä hetkellä aloittavat kurssit tulevat täyteen ja valintakelpoisia hakijoita on jopa enemmän kuin aloituspaikkoja. Myös poliisin tehtävät ovat varsin pitovoimaisia olemassa olevan henkilöstön keskuudessa: henkilöstön vaihtuvuus on jonkin verran alhaisemmalla tasolla kuin valtiolla keskimäärin.*
- *Poliisissa on yhteiskunnallisesti merkityksellisiä työtehtäviä monenlaisen koulutustaustan omaaville henkilöille. Myös työtehtävät vaihtelevat esimerkiksi KRP:n rikoslaboratorion tehtävistä, viestintään, ICT-asiantuntijuuteen kuin myös perinteisiin poliisimiesten tehtäviinkin. Samoin poliisiorganisaatio isona työnantajana mahdollistaa uralla kehittymisen niin asiantuntijana kuin esimiestehtäviinkin tai kansainväliselle urapolulle.*
- *Poliisi kehittää jatkuvasti henkilöstön työhyvinvointia. Poliisin henkilöstöbarometrin mukaan henkilöstö kokee työyhteisön vahvuutena ja sitouttavana voimana. Tämä kokonaisuus edesauttaa poliisin houkuttavuutta ja pitovoimaa. On kuinkin hyvä huolehtia määrätietoisella työnantajakuvan kehittämisellä siitä, että vahvuudet säilyvät vahvuuksina ja muun muassa barometrin johdosta esille tulleita kehittämiskohteita pyritään parantamaan esimerkiksi hyvällä henkilöstöjohtamisella ja esimerkillisellä henkilöstöpolitiikalla.*

Pelastajat

- *Hallitusohjelmassa on useita kirjauksia pelastusalan houkuttelevuuden ja alan veto- ja pitovoiman parantamiseksi:*
  - *Alan vetovoimaisuudesta huolehditaan antamalla pelastajakoulutusta jatkossakin kahdelta paikkakunnalta: Kuopiossa (pelastusopisto) ja Helsingissä (pelastuskoulu).*
  - *Hallitus käynnistää kansallisen hankkeen pelastusalan työturvallisuuden parantamiseksi.*

- *Rikoslakia muutetaan siten, että väkivallasta ensihoitohenkilöstöä kohtaan tai sillä uhkaamisesta seuraava rangaistus vastaa virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta seuraavia rangaistuksia.*
- *Pelastusalan työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota.*
- *Pelastusalan posttraumatyöpajojen jatkuminen varmistetaan.*

- *Lisäksi sote- ja pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi käynnistetään Hyvän työn ohjelma.*
- *Pelastusala koetaan kiinnostavaksi alaksi, sillä alalle opiskelemaan hakeutuvia on ollut riittävästi. Alalta valmistuvien työllistyminen on myös erittäin korkealla tasolla.*
- *Ammattitaitoisista pelastajista on kuitenkin pulaa ja alueet kilpailevat alan työvoimasta. Hallitus on toteuttamassa ratkaisuja akuuttiin pelastajapulaan, jolla vuosikymmenen vaihteeseen mennessä pystytään kahden oppilaitoksen voimin kouluttamaan noin 1000 pelastajaa lisää.*

13. Koska Helsingin Pelastuskoulussa on tarkoitus aloittaa ruotsinkielinen koulutus.

- *Hallitusohjelman mukaan ruotsinkielistä pelastajakoulusta lisätään osana Helsingin Pelastuskoulun toimintaa. Ruotsinkielisen koulutuksen lisääminen tullaan huomioimaan osana pelastajakoulutuksen vahvistamista koskevaa suunnittelua loppuvuoden aikana.*

14. Miten hallitusohjelman kirjaus Meripelastuksen hankintojen turvaamisesta toteutetaan?

- *Meripelastuksen toimintakyky ja hankinnat päävastuuviranomaisen eli Rajavartiolaitoksen osalta turvataan osoittamalla tarvittavat lisämäärärahat Rajavartiolaitoksen operatiivisen toiminnan turvaamiseen ja raskaiden ilmatyynyalusten uusimiseen, kuten Rajavartiolaitos on TAE24 ja tarkennetussa JTS2025 – 2027 esittänyt ja kuten hallitusohjelmaan on kirjattu. Tällä tavoin merellinen toimintakyky ja valmius turvataan. Ilman lisärahoitusta merellinen valmius laskee huolimatta uudistuvastakalustosta. Rajavartiolaitos saa käyttöönsä kaksi uutta ulkovartiolaivaa vuosina 2025 ja 2026 sekä uudet valvontalentokoneet vuodesta 2027 alkaen. Partioveneiden elinkaaripäivitys on käynnissä. Edellä mainitut hankkeet parantavat merkittävästi Rajavartiolaitoksen kaluston meripelastuskykyä.*
- *Meripelastusseurojen (mantere ja Ahvenanmaa) toimintakykyä tuetaan esittämällä JTS 2025 – 2028 yhteydessä Sisäministeriön Eräät avustukset momentille 26.01.50 lisämääräraha 0,35 milj.€, joka vastaa kustannustason nousua. Kyseiseltä momentilta osoitetaan avustus Meripelastusseuroille niiden toimintakyvyn varmistamiseksi.*

15. Hallitusohjelmassa linjatut hallinnonalan hankkeet ja miten ne ovat lähteneet liikkeelle?

- *Hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseen liittyvä lainvalmistelutyö on käynnistynyt hyvin. SM:ssä on asetettu hallitusohjelman mukaisia lakihankkeita 19 kappaletta. SM on asettanut keskeiset säädöshankkeet (mm. rikostiedustelu, biometriikan käyttö, teknologian hyödyntäminen rajaturvallisuuden ylläpidossa, Rajavartiolaitoksen toimivaltuudet sisärajoilla, tiedonvaihto, liikkumisrajoitukset), joilla vahvistetaan Poliisin ja Rajavartiolaitoksen suorituskykyä sekä kriittisen infrastruktuurin suojaa.*
- *Nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisten toimenpiteiden valmistelu on käynnissä. Kehittämistarpeita on tunnistettu sisäministerin ajankohtaiskeskustelussa. Poliisien määrää lisätään asteittain vuodesta 2024 lähtien.*
- *Turvapaikkapolitiikan tiukentamiseen liittyvät ensimmäiset HE:t (mm. ulkomaalaislakiin, vastaanottolakiin ja kansalaisuuslakiin tehtävät uudistukset) ovat valmisteilla. Vapaaehtoisen paluun ja maasta poistumisen paketin mukaisten muutosten valmistelu on käynnissä.*

16. Talousarvioesitystä täydentävän esityksen ennakointi hallinnonalan osalta.

- *Vuoden 2024 talousarviota täydentävään esitykseen on vähän määrärahaa.*
- *Hallinnonalalle ehdotettiin 76 milj. euroa, josta noin 54 milj. euroa teknisluonteisia muutoksia (suurimmat arvonlisäveromomentin tasokorotus 39,9 milj. euroa ja vastaanottorahasäästön budjettitekninen siirto, 13,4 milj. euroa).*
- *Sisäministeriön hallinnonalalle esitetyistä lisäyksistä kriittisimpiä ovat lisäykset Suojelupoliisille ja Rajavartiolaitokselle virastojen toiminnan turvaamiseksi. Suomen turvallisuusympäristö edellyttää siihen nähden riittävää suorituskykyä ja sen ylläpitoa.*

17. Hallinnonalan kipupisteet talousarvioesityksessä.

- *Keskeisintä on varmistaa nykyisessä turvallisuustilanteessa Rajavartiolaitokselle riittävä rahoitus. Vaikka rahoitustasoa on nostettu jo aiemmilla päätöksillä ja talousarvioesityksessä, rahoituksessa on edelleen arvioitu olevan vajetta 7,6–13,4 miljoonaa euroa vuodessa. Tämän lisäksi seuraavilla kehyskierroksilla tullaan VM:n kanssa sovitusti palaamaan täsmentyneisiin arvioihin mm. Virve2- ja Nato-kustannuksista.*
- *Keskeisintä on rajavartijamäärän tason nostaminen 3 100 henkilötyövuoden tasolle (+40 htv) sekä kaluston investointimomentin perustason nostaminen riittäväksi turvaamaan hankitun kaluston ylläpidon. Myös operatiivisen toiminnan ICT-kulut ovat jyrkässä nousussa tulevina vuosina.*
- *Toisena keskeisenä asiana on Suojelupoliisin rahoituksen varmistaminen. Rahoitusvaje (ilman Nato-kustannuksia) on 2,6–6,6 miljoonaa euroa vuodessa. Se muodostuu teknisen infran ylläpidon pysyvästä lisärahoituksesta, suorituskyvyn ylläpitämiseksi tarvittavien operatiivisen tekniikan hankintojen rahoituksesta sekä toimitilakustannuksista.*
- *Lisäksi yleinen kustannustason nousu kiihdyttää menopaineita etenkin ICT- ja toimitilakustannuksissa ja ne tulevat haastamaan hallinnonalan taloudellisen tilanteen lähivuosina. Kustannusnousut tulevat olemaan merkittäviä, esimerkiksi toimitilakustannuksissa arviolta jopa 70 milj. euron luokkaa seuraavan 10 vuoden aikana. Osana hallitusohjelman mukaista tuottavuusohjelman valmistelua sisäministeriön hallinnonalalla selvitetään keinoja ja toimenpiteitä myös tulevien kustannusnousujen hillitsemiseksi.*